

کد مدرک: CO-F04-02 صفحه 1 از 6	صور تجلسه کمیسیون حقوقی و قضایی ☐ عادی ☐ مشترک ☐ فوق العاده	
	دبیر جلسه: سرکار خانم زهرا ذبیحی محل جلسه: ساختمان مرکزی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی شماره جلسه: ۱۵ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۳/۰۸/۲۴ ساعت شروع: ۸ ساعت خاتمه: ۱۰	

دستورکار جلسه:

✓ هم افزایی در خصوص تحلیل حقوقی ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و تبصره ۱ ذیل آن در رابطه با موارد ذیل:

- ۱- با توجه به مفاد ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و تبصره ۱ ذیل آن، چه راهکار قانونی برای جبران خسارات وارده به واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی وجود دارد؟
- ۲- آیا مصوبه شورای عالی امنیت ملی، رافع مسئولیت شرکت های عرضه کننده برق و گاز در جبران خسارات وارده به واحدهای تولیدی صنعتی، و کشاورزی می باشد؟

❖ اهم موارد مطرح شده:

در پانزدهمین جلسه کمیسیون حقوقی و قضایی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی، در خصوص ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و راهکارهای قانونی برای جبران خسارات وارده به واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی به دلیل قطع انرژی، بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

آقای علیرضا بنی هاشم - رییس کمیسیون حقوقی و قضایی اتاق - در ابتدای این جلسه در خصوص ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار عنوان کردند: در تبصره ۱ این ماده، موضوع جبران خسارت ناشی از قطع انرژی برای واحدهای تولیدی و صنعتی، در فرض ورود شورای تأمین استان به موضوع، کأن لم یکن تلقی نشده است. ایشان تصریح نمودند: در آیین نامه اجرایی ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار عنوان شده است که سازمان مدیریت و برنامه ریزی همه ساله اعتبار لازم را برای قراردادهای بیمه ای پیش بینی کند. نکته اینکه شرکت های خدمات رسان، انگیزه و الزامی برای پیگیری این موضوع ندارند.

آقای بنی هاشم بیان کردند: با توجه به مصوبه شورای عالی امنیت کشور در این باره، باید دید که فعالان اقتصادی می توانند برای جبران خسارت ادعایی داشته باشند یا خیر. بر اساس تبصره ۲ ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، شرکت های عرضه کننده برق و گاز موظفند ضمن هماهنگی با شرکت های بیمه، امکان خرید بیمه نامه پوشش دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز را برای واحدهای تولیدی مشترک خود فراهم آورند. باید بینیم واژه «مشترک» در این تبصره چگونه تفسیر می شود.

✓ شرکت های دولتی چندان پیگیر حل موضوع قطعی برق و گاز صنایع نیستند.

در ادامه آقای دکتر احمد اثنی عشری - نایب رئیس اتاق بازرگانی خراسان رضوی - عنوان کردند: حدود ۸۵ درصد بخش اقتصاد ما دولتی است و شرکت های دولتی چندان پیگیر حل موضوع قطعی برق و گاز صنایع نیستند؛ اما ۱۵ درصد باقیمانده که در اختیار بخش خصوصی است، باید به دنبال جبران خسارت باشند.

کد مدرک: CO-F04-02 صفحه 2 از 6	صور تجلسه کمیسیون حقوقی و قضایی ☐ عادی ☐ مشترک ☐ فوق العاده	
	رییس جلسه: جناب آقای علیرضا بنی هاشم محل جلسه: ساختمان مرکزی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی شماره جلسه: ۱۵ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۳/۰۸/۲۴ ساعت شروع: ۸ ساعت خاتمه: ۱۰ دبیر جلسه: سرکار خانم زهرا ذبیحی	

ایشان افزودند: اتاق بازرگانی ماهانه گزارشی به نام شامخ (شاخص مدیران خرید) را منتشر می کند که طبق این گزارش در مهر ماه، وضعیت نسبت به دو ماه قبل که قطعی برق داشتیم، بهتر شده است. این بدان معناست که قطعی برق اثر مستقیمی بر وضعیت صنایع دارد.

✓ لزوم چاره اندیشی جدی دولت برای جلوگیری از قطع انرژی صنایع

در بخش دیگری از این نشست، آقای عبدالله یزدان بخش - رییس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی خراسان رضوی - اظهار کردند: انتظار ما از دولت این است که در راستای توسعه صنعت و سرمایه گذاری در کشور، برای جلوگیری از قطع خدمات، چاره اندیشی کند. دولت وظیفه دارد زیرساخت های تولید را فراهم کند و نباید در این حوزه، وظیفه خود را نادیده بگیرد.

ایشان افزودند: ناترازی انرژی در کشور مقوله ای کلان بوده و باید به صورت کلان در این باره تصمیم گرفته شود. باید تسهیلات ارزان قیمت به تولیدکنندگان و صنایع ارائه شود تا این بخش به سمت تولید انرژی های تجدیدپذیر برود.

✓ طبق قانون، قطعی انرژی واحدهای تولیدی، فقط در زمان اضطرار باید صورت گیرد.

سپس آقای دکتر جواد اعظم صادقی - نایب رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی اتاق بازرگانی خراسان رضوی - خاطرنشان کردند: در ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به دو نکته از جمله وجه التزامی که در قرارداد باید پیش بینی شود و کمبودهای مقطعی که تعیین جبران خسارت در زمانی که می خواهد قطعی انرژی صورت بگیرد باید انجام شود، اشاره شده است. ماده ۲۵ پیش بینی کرده است که در زمان قطعی برق یا گاز، دولت باید نحوه جبران خسارت را تعیین کند. بر اساس تبصره ۱ این ماده، این قطعی باید در زمان اضطرار صورت بگیرد که قاعدتاً نمی تواند کل سال یا ماههایی از سال را در بر بگیرد و در شرایطی خاص انجام می شود.

ایشان در خصوص آیین نامه اجرایی ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار بیان نمودند: بر اساس ماده ۵ این آیین نامه، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور همه ساله اعتبار لازم برای جبران خسارت شرکت های ارائه دهنده خدمات، ناشی از تصمیم دولت برای قطع جبران خدمات به واحدهای تولیدی را در لوایح بودجه سالانه پیش بینی خواهد نمود. شاید یکی از علل پرداخت نشدن خسارت ها توسط دستگاه های خدماتی همین نکته باشد.

نایب رییس محترم کمیسیون حقوقی و قضایی اتاق افزودند: قراردادهای شرکت های خدمات رسان با کسب و کارها علی القاعده باید یک ساله باشد و راه فراری که شرکت ها در این زمینه پیدا کرده اند، قراردادهای کوتاه مدت است. نکته دوم، موضوع وجه التزام در قراردادها است که باید بدان توجه شود.

✓ عدم اجرای تبصره ۱ ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

سپس خانم زهرا ذبیحی - دبیر کمیسیون حقوقی و قضایی اتاق خراسان رضوی - بیان کردند: بر اساس تبصره ۱ ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، در زمان های اضطراری که قطع برق یا گاز واحدهای مسکونی، جان شهروندان را به خطر اندازد، شورای تأمین استان محل ایجاد اضطرار می تواند برای حداکثر دو روز که قابل تمدید است،

کد مدرک: CO-F04-02 صفحه 3 از 6	صور تجلسه کمیسیون حقوقی و قضایی ☐ عادی ☐ مشترک ☐ فوق العاده	
	دبیر جلسه: سرکار خانم زهرا ذبیحی محل جلسه: ساختمان مرکزی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی شماره جلسه: ۱۵ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۳/۰۸/۲۴ ساعت شروع: ۸ ساعت خاتمه: ۱۰	

حکم این ماده را نقض کند و دستور دهد بدون تعیین نحوه جبران خسارت‌های وارده، برق یا گاز واحدهای تولیدی قطع شود. در جلسه تصمیم‌گیری در این باره، باید نمایندگان اتاق‌های مرکز استان برای استماع نظراتشان دعوت شوند. اما بر خلاف این تبصره از نمایندگان اتاق‌های استان‌ها در زمان این تصمیم‌گیری‌ها دعوت نمی‌شود. همچنین، جبران خسارت شرکت‌ها در قانون بودجه دیده نشده و شرکت‌های خدمات‌رسان با استناد به این موضوع، از جبران خسارت وارده امتناع می‌نمایند.

ایشان با اشاره به نامه شماره ۱۴/۹۳۴۵/ص مورخ ۱۹-۱۴۰۳/۸-اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تصریح کردند: انواع خساراتی که بایستی در ارزیابی میزان خسارات وارده به صنایع مد نظر قرار گیرد در مکاتبه ریاست محترم مرکز بهبود مستمر محیط کسب و کار با اتاق بازرگانی ایران به عنوان نمونه ذکر گردیده است که می‌تواند ملاک خوبی برای تعیین نوع خسارت و ارزیابی میزان آن باشد.

✓ تاکنون خسارتی بابت قطع انرژی واحدهای صنعتی پرداخت نشده است.

در ادامه خانم نسرین یوسفی عارفی -رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی خراسان رضوی - تصریح کردند: طی سال گذشته قطعی برق حداکثری ۱۸ ساعت در هفته داشتیم؛ اما در سال جاری از ۱۹ خرداد به مدت ۳۶ ساعت در هفته قطعی برق داشتیم. این قطعی در سال جاری تا ۱۵ مهرماه ادامه داشت و هم‌اکنون به جهت نرسیدن گاز به نیروگاه‌های برق و تصمیم محیط زیستی دولت مبنی بر عدم استفاده از مازوت در نیروگاه‌ها، قطعی برق واحدهای مسکونی نیز آغاز شده است. این قطعی برق در واحدهای صنعتی نیز به همین شکل ادامه خواهد داشت.

خانم یوسفی با بیان اینکه آمار متقنی از میزان خسارت وارده به صنعت از طریق قطعی برق و گاز در دست نیست، ادامه دادند: در حوزه کشاورزی، بخش دولتی آمار ۳۰ درصدی خسارت را اعلام می‌کند اما فعالان اقتصادی این حوزه میزان خسارت خود را ۵۰ درصد برآورد می‌کنند. در حوزه صنعت نیز عددهای مختلفی اعلام شده است. یکی از اقدامات اتاق می‌تواند برآورد دقیق این خسارات باشد. نکته اینکه در زمستان سال جاری نیز درگیر موضوع قطعی برق خواهیم بود.

ایشان اضافه کردند: در قراردادهای شرکت گاز با بنگاه‌های اقتصادی و کسب‌وکارها، شرکت گاز تنها تأمین گاز برای ۸ ماه در سال را تضمین می‌کند. بر اساس تبصره ۱ ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، برای برق در خطوط ۲۰ و ۳۳ کیلوولت و برای گاز در خطوط با فشار ۶۰ PSI و پایین‌تر، اولویت‌بندی قطع، ملاک عمل نمی‌باشد. این موضوع نیز مشکلاتی ایجاد کرده؛ زیرا اکثر کسب‌وکارها در خط ۲۲ کیلوولت هستند.

کد مدرک: CO-F04-02 صفحه 4 از 6	صور تجلسه کمیسیون حقوقی و قضایی ☐ عادی ☐ مشترک ☐ فوق العاده	
	دبیر جلسه: سرکار خانم زهرا ذبیحی محل جلسه: ساختمان مرکزی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی شماره جلسه: ۱۵ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۳/۰۸/۲۴ ساعت شروع: ۸ ساعت خاتمه: ۱۰	

✓ لزوم تغییر متولی جبران خسارت صنایع

در ادامه این جلسه آقای دکتر شهریار زهدی - دبیر کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی خراسان رضوی - تصریح کردند: یکی از پیشنهادات کمیسیون انرژی این است که متولی جبران خسارت را از وزارت نیرو به ساتبا منتقل شود تا شاهد پرداخت خسارت به واحدها باشیم.

آقای دکتر زهدی یادآور شدند: باید این موضوع را در نظر بگیریم که مصوبه شورای امنیت ملی در بحث قطع انرژی، قائل بر صنایع فولادی است؛ در حالی که صنایع ما معمولاً بنگاه‌های کوچک و متوسط بوده و تعداد بیشتری صنایع غیرفولادی داریم.

سپس آقای روح‌الله کامکار - عضو کمیسیون حقوقی و قضایی اتاق مشهد - عنوان کردند: مصوبه شورای عالی امنیت ملی رافع مسئولیت‌های دولت در باب جبران خسارت نیست. استنباط بنده این است که در آیین‌نامه این قانون مترقی، با یک سطحی‌نگری مواجه هستیم. در آیین‌نامه به نظر می‌رسد که خسارت‌ها، خسارت‌های مستقیمی است که به تجهیزات و ماشین‌آلات وارد می‌شود؛ این در حالی است که خسارت شامل بسیاری از موضوعات می‌شود.

در ادامه آقای دکتر سعید نجات‌زادگان - دیگر عضو کمیسیون - بیان نمودند: نکته مهمی که در اینجا وجود دارد، تمایز و تفکیک بین اصل جبران خسارت و تعیین نحوه جبران خسارت است. معتمد این ماده و آیین‌نامه اصلاً حتی در شرایط اضطراری، اصل جبران خسارت را تحت تاثیر قرار نمی‌دهد؛ حتی بر فرض تحقق تمام شرایط.

ایشان افزودند: ما دو مسئولیت قهری و قراردادی داریم که بر اساس این ماده و آیین‌نامه آن، دولت باید مسئولیت قراردادی نیز داشته باشد. حتی بر اساس تبصره ۲ ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، شرکت‌های عرضه‌کننده برق و گاز موظفند ضمن هماهنگی با شرکت‌های بیمه، امکان خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز را برای واحدهای تولیدی مشترک خود فراهم آورند. اگر ما این تفسیر را داشته باشیم که اصل جبران خسارت صحیح نیست، چرا شرکت‌های عرضه‌کننده موظف به این کار شده‌اند؟ همچنین، طبق آخرین تبصره آیین‌نامه ماده مذکور، امکان تهاتر خسارات وارد شده با مطالبات شرکت‌های ارائه‌کننده خدمات وجود دارد.

آقای دکتر نجات‌زادگان تصریح کردند: ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و آیین‌نامه آن تناقضاتی دارد و پیشنهاد می‌دهم جهت ابطال این تناقضات از طریق دیوان عدالت اداری اقدام شود. در قانون مسئولیت مدنی اصل بر جبران کامل خسارات است.

همچنین آقای دکتر سعید محسنی - عضو هیئت علمی گروه حقوق خصوصی دانشگاه فردوسی مشهد - اظهار کردند: پیشنهاد می‌شود علاوه بر این نشست، با متولیان شرکت‌های خدمات‌رسان نیز گفت‌وگو کنیم. اگر این موضوع با توافق حل نشود، باید در دادگاه تعیین تکلیف شود. بنابراین باید دیدگاه نظام قضایی اخذ شود. تعامل با دستگاه قضا شایسته است. قطع برق و گاز در شرایط عادی، در شرایط اضطراری که شورای تأمین ورود کرده و شرایطی که دولت تصمیم می‌گیرد، یعنی در سه فرض پیش‌بینی شده است و منطقاً این احکام با یکدیگر متفاوت خواهند بود.

کد مدرک: CO-F04-02 صفحه 5 از 6	صور تجلسه کمیسیون حقوقی و قضایی ☐ عادی ☐ مشترک ☐ فوق العاده		
	رییس جلسه: جناب آقای علیرضا بنی هاشم محل جلسه: ساختمان مرکزی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی شماره جلسه: ۱۵	دبیر جلسه: سرکار خانم زهرا ذبیحی تاریخ برگزاری: ۱۴۰۳/۰۸/۲۴ ساعت شروع: ۸ ساعت خاتمه: ۱۰	

ایشان افزودند: موضوع اصلی بحث، فرض اضطرار است که البته اضطرار به این معنا است که برای شهروندان خطر جانی داشته باشد که مرجع تصمیم گیری درباره آن شورای تأمین خواهد بود. بحث اصلی اینجاست که آیا شورای امنیت ملی برای تصمیم گیری در این خصوص می تواند جانشین شورای تأمین باشد یا خیر. همچنین، در مسئولیت مدنی چه قراردادی و چه غیر قراردادی باید موضوع فورس ماژور بودن را در نظر داشت. اگر شرایط فورس ماژور ایجاب می کند که شرکتها خدمات خود را قطع کنند، آیا می توان بابت این نقض تعهدی که معلول فورس ماژور است، آن شرکت را مسئول بدانیم؟ این ملاحظه ای است که باید مد نظر داشته باشیم. رویکرد آیین نامه ماده ۲۵ قانون بهبود محیط کسب و کار بر خلاف فلسفه وجودی ماده ۲۵ است. یک فکر مترقی پشت ماده ۲۵ وجود داشته؛ اما فکر دیگری پشت طراحی آیین نامه بوده و آن هم فرار از مسئولیت است.

در ادامه آقای خوش طینت، آقای علی اکبری و خانم دکتر بازرگانی به بیان نظرات خود پرداختند.

❖ مصوبات جلسه:

ردیف	دستور کار	شرح مصوبه	اقدامات مرتبط	مهلت اقدام
۱	هم افزایی در خصوص تحلیل حقوقی ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و تبصره ۱ ذیل آن در رابطه با موارد ذیل: ۱- با توجه به مفاد ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و تبصره ۱ ذیل آن، چه راهکار قانونی برای جبران خسارات وارده به واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی وجود دارد؟ ۲- آیا مصوبه شورای عالی امنیت ملی، رافع مسئولیت شرکت های عرضه کننده برق و گاز در جبران خسارات وارده به واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی می باشد؟	نظر به ضرورت بررسی بیشتر، طی دو هفته آینده جلسه کمیسیون تشکیل و موضوع جهت بررسی موارد زیر در دستور کار جلسه آتی کمیسیون قرار گیرد: ۱- آیا مصوبه شورای عالی امنیت ملی، رافع مسئولیت جبران خسارات وارده به واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی می باشد؟ ۲- جبران خسارت صنایع با دولت است یا شرکت های خدمات رسان؟	برگزاری جلسه در تاریخ ۱۴۰۳/۰۹/۰۸	۱۵ روز از تاریخ جلسه

کد مدرک: CO-F04-02 صفحه 6 از 6	صور تجلسه کمیسیون حقوقی و قضایی ☐ عادی ☐ مشترک ☐ فوق العاده	 آیین دادرسی مدنی، کیفری و حقوقی وزارت عدلیه
	دبیر جلسه: سرکار خانم زهرا ذبیحی محل جلسه: ساختمان مرکزی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی شماره جلسه: ۱۵ تاریخ برگزاری: ۱۴۰۳/۰۸/۲۴ ساعت شروع: ۸ ساعت خاتمه: ۱۰	

❖ لیست حاضرین:

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت	سازمان مربوطه
۱	آقای دکتر احمد اثنی عشری	معیین کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۲	آقای علیرضا بنی هاشم	رئیس کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۳	خانم نسرين یوسفی عارفی	رئیس کمیسیون انرژی	اتاق بازرگانی مشهد
۴	آقای عبدالله یزدان بخش	رئیس کمیسیون صنعت	اتاق بازرگانی مشهد
۵	آقای جواد اعظم صادقی	نایب رئیس کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۶	خانم زهرا ذبیحی	دبیر کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۷	آقای دکتر شهریار زهدی	دبیر کمیسیون انرژی	اتاق بازرگانی مشهد
۸	خانم نرجس خوش زبان	مدیر واحد امور کمیسیون ها	اتاق بازرگانی مشهد
۹	خانم الهه سعیدی	کارشناس واحد امور کمیسیون ها	اتاق بازرگانی مشهد
۱۰	آقای دکتر سعید محسنی	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۱۱	آقای غلامحسین خوش طینت	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۱۲	آقای هادی کریمی	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۱۳	خانم حانیه جلیلی تقویان	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۱۴	خانم دکتر سحر بازرگانی	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۱۵	آقای داوود علی اکبری	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۱۶	آقای روح الله کامکار	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۱۷	آقای سید مصطفی شامل	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۱۸	آقای دکتر سعید نجات زادگان	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۱۹	آقای دکتر سیاوش علیزاده	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد
۲۰	آقای دکتر امین شهلا	عضو کمیسیون	اتاق بازرگانی مشهد